

חנוכה

**מערכי שיעור, פעילויות ושירים
להקנייה ברוח התורה**

יו"ל על ידי מכון "אם בישראל"

בית שמש

02-9995865

לקבלת חומרים נוספים לגנים דרך הדוא"ל נא לפנות ל- ledorot1000@gmail.com

לשמיעת שיחות ורעיונות נוספים מפי הרבנית גודלבסקי תחי' - 072-3371295

קו פרשת השבוע - להוראת נושאי הפרשה על פי דעת תורה - 073-3835233

עוד בהוצאת המכון:

ואת צנועים חכמה - ספר מעמיק המאיר באור מחודש את גדרה, מעלתה, וזוהרה של מצוות הצניעות על רבדיה השונים, בדרך המסורה לבית יעקב. כלי עזר יסודי למורות ולמורצות.

שערים בצניעות - 84 מערכי שיעור לילדות המעניקים סמך מחודש לנושא הצניעות, משולבים ברעיונות שונים להפעלה. מתאים למורות ולאמהות.

קובץ תפילות ומאמרים לכלה - מתנה נפלאה לכל כלה. חוברת ייחודית המכילה תפילות ומאמרים נחוצים לכלה על יום החופה ועל בניין הבית היהודי.

דבר יום ביומו - לימוד חוויתי לבנות בית הספר היסודי בנושא הצניעות - הלכה והשקפה - תכנית אמהות ובנות ותכנית לבתי ספר, בהנחיית הרב גנס שליט"א

סיפור קטן מעשה גדול - סיפורים אמיתיים מפי בעלות המעשה על הזכות והכוח שבצניעות

אחת שאלתי - שאלות הלכתיות בנושא הצניעות שהופנו לרבנים מטעם בית דין משמר התורה

חנוכה

גננת יקרה!

חודש כסלו בפתח - וביכולתך להחדיר בלב הילדות הטהורות ערכים יהודיים מהותיים של מסירות נפש על שמירת התורה והמצוות.

יש לך הזכות להחדיר בצאן הקדשים אהבת ד' כשאת מלמדת את הניסים הגדולים שעשה לנו ד' בימים ההם בזמן הזה.

גם את המנהגים תלמדי, אך זכרי מהו עיקר ומהו טפלו! את העיקר נקדיש כמובן לסיפור נס החנוכה ולהלכות החנוכה.

לפניך כמה הצגות שניתן להציג במסיבת החנוכה, או להשתמש בהן כפעילות בגן. את השירים ניתן לשיר במהלך חודש כסלו. אם המנגינות אינן מוכרות לך, ניתן ליצור קשר עם הגננת - הרבנית גודלבסקי תחי', בטל': 053-3132519.

מכיוון שעדיין אין בידינו את השירים מוקלטים, ניתן לתאם את התכנית עם המנגנת, כך שהיא תלווה את שירת הילדות באקורדיון.

בתוכן:

- 4..... חנוכה בגן.....
- 4..... הנושאים העיקריים בחודש כסלו.....
- 6..... שירים נוספים לחנוכה.....
- 8..... תכניות למסיבות חנוכה.....
- 8..... תכנית א': נס פך השמן.....
- 11..... תכנית ב': גזירות אנטיוכוס.....

חנוכה בגן

הנושאים העיקריים בחודש כסלו

בחודש כסלו נתמקד בנושאים הבאים:

1. מסירות נפש
2. לא בחיל ולא בכח...
3. הודיה להקב"ה וכפי שיפורט להלן:

מסירות נפש

בנושא של גזירות אנטייזם נחדיר בילדות את מצות אהבת ד' - עם ישראל בכל הדורות קיימו מצוות גם בזמני קושי, גם כשהיו גזרות קשות הם המשיכו ללמוד תורה ולשמור שבת ולקיים את שאר המצוות.

נסביר להן את מצות "קידוש השם" על שלוש העבירות החמורות.

בגן של הגדולות - העולות לא, נספר לילדות את הסיפור על חנה ושבעת בניה (חשוב לספרו באופן הנכון, המותאם ליכולת הקליטה של הילדות הרכות, מתוך הספר "מעגל השנה" של הרבנית צ. רזנברג ע"ה - הספר נבדק ואושר על ידי אביה הגדול, הגר"נ קרליץ זצ"ל).

נתאר בצבעים חיים את האושר הגדול של האמא הצדיקה, חנה, כשראתה שכל שבעת בניה לא השתחוו לפסל אלא זכו לקיים את המצוה הגדולה ביותר ומסרו את נפשם על קידוש ד'. (מרגש לראות כיצד הילדות הרכות מתרגשות מהסיפור וקולטות את המסר החזק!)

כמו כן ניתן לספר סיפורם נוספים של מסירות נפש לקיום מצוות בכל הדורות. כך למשל, על מסירות נפש ברוסיה הקומוניסטית ניתן לספר מתוך הספר "קול בדממה נשמע" של הרבנית בתיה ברג תחי'.

לא בחיל ולא בכח... אמר ד'

חשוב להדגיש כי הדרך שלנו להצליח ולנצח היא לא ככל הגויים באמצעות כוח פיזי וכלי מלחמה, אלא באמצעות תשובה, תפילה וצדקה והתחזקות באמונה וביטחון.

נשיר עם הילדות את השיר הבא:

בשם ד' נזכיר

(במנגינת "לא בחיל...")

2X { לא בחיל ולא בכח
כי אם ברוחי אמר ד' }

2X { אלה ברכב ואלה בסוסים
ואנחנו בשם ד' נזכיר }

הם בסוסים - ואנחנו בתורה עמלים,
הם בטילים - ואנחנו בפרקי תהילים
הם בכידונים - ואנחנו צדקה נותנים
הם בפילים - ואנחנו בתשובה חוזרים!

כדי להמחיש את הדברים ניתן להראות: ספר תורה, סידור, ספר תהילים, שופר, קופת צדקה, ולחזק את הידיעה שרק דברים אלו גורמים לניצחון במלחמה.

ניתן לתת לילדות ציורים של הכנה למלחמה אצל הגויים, ולהבדיל אצל עם ישראל, הילדות גוזרות את הציורים, ממיינות אותם ומדביקות במיקום הנכון:

אלה ברכב... ציור של גוי	ואנחנו בשם ד' ציור של יהודי עטור בטלית
חרב פילים חיצים...	סידור תהילים קופת צדקה שופר...

נחדיר בילדות שוב ושוב, שכל הצלחה במלחמה היא רק על ידי תשובה, תפילה וצדקה!! כשעם ישראל וה"קול קול יעקב", אזי "הידיים ידי עשיו" - אין להם שליטה על עם ישראל כלל! בהמשך מובאת דוגמא למסיבה בנושא זה של גזירות אנטיכוס

הודיה להקב"ה

נסביר לילדות שהעיקר הוא "להודות ולהלל לשמך הגדול!" אנחנו מודים להקב"ה על הניסים ואומרים "על הניסים" בתפילה ובברכת המזון. וכן אומרים הלל השלם ומודים להקב"ה על הניסים שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

ניתן להרחיב ולהסביר את החיוב של ההודיה להקב"ה, שכן חובת כל היצורים לפניך ד' אלוקינו... להודות ולהלל...

כשנספר על מנהג אכילת הלבבות בימי החנוכה לאחר הדלקת הנרות, נסביר את המטרה העיקרית: להודות ולהלל לד'. נכון אותן לספר סיפורים של ניסים שעשה ד' לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, על ניסים שארעו עימנו, עם משפחתנו, עם הדורות הקודמים וכדומה.

ניתן גם לבקש מהאמהות לספר סיפור של השגחה פרטית / נס שעשה עימם הקב"ה. הילדה תביא את הסיפור הכתוב לגן, הגננת תקרא ותספר לכולן, ותדביק את הדף בתוך מחברת / אוגדנית מיוחדת של "סיפורי השגחה פרטית". כך תרכושנה הילדות את יכולת ההתבוננות בניסי ד' וההודיה על כך.

נודה לך ד'

(במנגינת "א-אשרינו מה טוב חלקנו")

נודה לך ד' אלוקינו
על כל הטוב שעשית עימנו
אילו פינו מלא שירה
וכל היום נאמר "תודה!"
לא נספיק להודות,
על רוב ריבי הטובות...

על הניסים

כבר כאשר מתקרבים ימי החנוכה (משבת מברכים חודש כסלו / מראש חודש כסלו), ניתן לשנן יחד עם הילדות בכל יום לאחר התפילה את "על הניסים". בכל פעם מוסיפים עוד קטע קצר, וכך זוכות הילדות לומר את כל ה"על הניסים" בע"פ בימי החנוכה!

לפני אמירת "על הניסים" מדקלמים יחד: **הלל השלם ועל הניסים בחנוכה אומרים!**

לאחר שאומרים "על הניסים" הגננת שואלת:

- מי היו הגיבורים?

הילדות עונות בפנים חמוצות: "היוונים הרשעים"

- מי היו החלשים?

הילדות עונות בשמחה ובגאווה יהודית: "אנחנו היהודים הצדיקים!"

וכך הלאה: מי היו הרבים? מי היו המעטים? - עד סוף "על הניסים".

חשוב ללמד גם את ברכות נרות החנוכה, מסבירים את פירוש הברכות וכן את פירוש "הנרות הללו". כשאומרים "אלא לראותם בלבד", הילדות מצביעות על העינים, הגננת מחשיכה את החדר ושואלת: "אם יש חושך בחדר מותר להשתמש בנרות?"

הנרות מזכירים לנו את הניסים והנפלאות, וגם למטרה זו משתמשים בהם.

שירים נוספים לחנוכה

מנהגי חנוכה

(במנגינת "התדעי ילדה")

התדעי ילדה מהם המנהגים

כמו הלכות ודינים

2X { מאכל חלב, סביבונים, סופגניות,
מזכירים לכולנו ניסים ונפלאות.

התדעי ילדה שאוכלים סופגניות

אשר בשמן הן ספוגות

2X { נס פך השמן הקטן הטהור מזכירות
הספיק למנורה אשר שמונה ימים דלקה

התדעי ילדה מהם הסביבונים

ששיחקו איתם בימי היוונים?

2X { התחבאו במערה ושם למדו תורה
את היוונים בלבלו בסביבונים שיחקו.

התדעי ילדה שמאכלי חלב אוכלים

לזכר הנס שעשה ד' ליהודים

2X { יהודית הצדיקה חלב השקתה
את אליפורנוס הרשע ואותו הרגה.

שבת מברכים

(ניתן לשיר משבת מברכים חודש כסלו, במנגינת סביבונים סביבונים מסתובבים)

השבת מברכים את חודש כסלו
השבת מברכים את חודש כסלו
ילדות גם שמחות
וניסים הן מספרות.
ל ל ל ל ל ל ל
נס גדול היה פה
נס גדול היה שם.

תכניות למסיבות חנוכה

להלן שתי תכניות אפשריות למסיבות חנוכה. כמובן, ניתן גם להשתמש בשירים בנפרד במהלך חודש כסלו.

תכנית א': נס פך השמן

להדליק נר של חנוכה

(במנגינת: "ציון ציון ציון")

החנוכיה עם שמן זית מוכנה
ואנו מדליקים בשקיעת החמה.
החנוכיה עם שמן זית מוכנה
ואנו מדליקים בצאת הכוכבים.

האבא מברך ברכה ראשונה
להדליק נר של חנוכה.
והברכה השניה
שעשה ד' ניסים.
כל מילה היטב מקשיבים $2X$ {
ו"אמן" כולנו עונים.

שתי ילדות אומרות את הברכות שמברכים בהדלקת הנרות: 1. להדליק נר 2. שעשה ניסים
אחר כך כולן שרות יחד "הנרות הללו..."

מזמינים שתי אמהות ושתי ילדות, האמהות יושבות על כסא והילדות לידן על הרצפה.

קריינית:

רחל ביתי הקטנה קראה קריאת שמע
התפללה בכוונה, שמעה ד' לתפילתה...

כולן שרות והמנגנת מלווה:

"נומי נומי ילדתי, בריאות ונחת לך ד' יתן..."
המנגנת ממשיכה לנגן והילדות נרדמות,
ואז היא משמיעה קול חזק באקורדיון. הילדות מתעוררות וקוראות:

אמא, אמא חלום חלמתי, חלום נפלא,
על מנגינה כל כך יפה
ועל בית המקדש מלא אורה
הסבירי לי אמא יקרה
את השיר הנפלא
את "מעוז צור" אשר בחנוכה שרים!

ולאחר מכן כולן שרות יחד - "מעוז צור ישועתי"

תודה לד'

(במנגינת "מצוד צור")

לד' נגיד תודה
יבנה מקדשנו במהרה
מפרעה נצלנו
ואחר כך מאחשורוש
ועכשיו בחנוכה
מאנטיוכוס הרשע

2 X { נדליק נרות
נאמר הלל
לכבוד חנוכה
תודה לד'

פרסום הנס

(במנגינת "אין עוד מלבדו")

בחלון דולקת לה חנוכה
לפרסום הנס של חנוכה
שם בדלת מול המזוזה 2 X {

איזה זכות גדולה
מצווה ועוד מצווה ועוד מצווה
חנוכה ציצית ומזוזה
2 { אין עוד מלבדו
אפס אפס זולתו

המנורה

(במנגינת "המזוזה")

המנורה, המנורה,
משמן זית זך דלקה
המנורה, המנורה,
משמן זית זך דלקה *

שבעה קנים זהב עשויים
לאמצע מסתכלים
הכהן הדליק אותה
והשלהבת עולה. *

וכך דלקה המנורה הטהורה
עד שקרה דבר נורא במנורה *

אוי אוי אוי אוי אוי אוי... 2 {

קריינית:

אוי! השמן טמא!
נגע בו גוי...

מה יהיה למנורה?

(במנגינת "שקעה חמה")

מה יהיה למנורה
איך ידליק הכהן אותה
כל השמנים פתוחים ושמאים
ממה תדלק המנורה

*

נחפש נחפש
נחפש נחפש
כד שמן טהור עם חותמת
עם חותמת כהן גדול

*

(שברי כדים מונחים על הרצפה, ובפינה יש כד אחד שלם)

אוי אוי אוי
אוי אוי אוי
נחפש נחפש
נחפש נחפש
כד שמן טהור
עם חותמת כהן גדול

קריינית:

מצאתי! מצאתי!
כד שמן טהור
עם חותמת כהן גדול!

נס גדול היה פה

(במנגינת "עוצו עצה ותופר")

הבא נדליקה בשמחה
את המנורה הטהורה
כד שמן טהור קטן
שמונה ימים שמן טהור נתן
ונס גדול היה שם
ונס גדול היה פה.

מנורת זהב טהור

(במנגינת "מנורה...תני לנו שוב אורה")

מנורה מנורה מנורה
משמן זית זך דלקה
מה נפלא היה האור
מנורת זהב טהור

*

הבא נבקש ונתפלל
אנא! אנא! קל
שיבוא המשיח במהרה
ושוב תדלק המנורה

*

פזמון: מנורה מנורה מנורה...

תכנית ב': גזירות אנטיוכוס

בעירת מודיעין

(שיר במנגינת: "בעירה אחת קטנה")

בעירת מודיעין
גרה משפחת כהנים
מתתיהו היה האב
עם חמשת בניו

*

2X { צדיקים צדיקים היו
לאנטיוכוס לא שמעו

גזירות אנטיוכוס

(שיר במנגינת "צמאה צמאה צמאה נפשי")

אנטיוכוס גזר גזירות רעות
שלא נקיים את המצוות
לפסל אמר להשתחוות
וברית וראש חודש לא לשמור

*

גם שבת אסר לשמור
גם שבת אסר לשמור
מה נעשה מתתיהו רבינו
מה נעשה רבינו?

גזירת שמירת שבת

קריינות:

"אמר הקב"ה לבניו: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה"
על השבת - לא נוותר
יהודים אנחנו
ויהודים נישאר!!!

שבת באה

(במנגינת "שבת שבת יום מנוחה")

שבת שבת באה
שבת שבת באה
שבת שבת יום מנוחה
שבת שבת יום קדושה

ל"ט מלאכות
בעבודה אסורות
כל המלאכות שעשו במשכן
בשבת אסור לעשותן.

- ריקוד על ההכנות לקראת שבת קודש

אחר כך כל ילדות הגן קוראות בקול יחד: יהודים אנחנו ויהודים נישאר!!!

גזירת ברית מילה

(במנגינת "סימן טוב ומזל טוב")

ברית בבית ששון ושמחה
ברית - נולד תינוק קטן
מזל טוב! מזל טוב! אחלנו לך
שיהיה תלמיד חכם

*

מצוות הברית נקיים
בעוד שמונה ימים בעזרת השם
מזל טוב! מזל טוב! אחלנו לך
שיהיה תלמיד חכם.

- ניתן להכין סעודת ברית על פוליוגל לבן, להדביק עליו צלחות, כוסות, מפיונים וסכו"ם חד פעמי,
ובמרכז השולחן כרזה גדולה:

ברית לעד נקיים
כי זו מצוות ד'

כל הילדות יחד מכריזות:

ברית לעד נקיים
כי זו מצוות ד'
לאנטיוכוס לא נשמע
נשמור לעד את מצוות התורה!

גזירת ראש חודש

(שתי בנות מצביעות לכיוון השמים, וילדה נוספת מצביע בסידור שכתוב שם "יעלה ויבוא")

שיר במנגינת: "יהי החודש הזה"

2X	{	כעת הירח כה קטן וצר הנה בא ראש חודש יום טוב לכולם
----	---	--

שתי בנות מכריזות:

עצור! עצור!
אנטיוכוס אוסר ראש חודש לשמור!

ח ח ח ח ח ח ח ח
אם ראש חודש לא נשמור
איך את החגים נזכור?

הגננת שואלת והילדות עונות:

אם בא ראש חודש ניסן - סימן שמגיע חג הפסח
אם מגיע ראש חודש סיון - סימן שמגיע - חג השבועות
אם מגיע חודש אלול -תשרי - סימן שמגיעים ר"ה, יוה"כ, סוכות ושמחת תורה.
אם מגיע חודש כסלו...
אם מגיע חודש אדר ...

הילדות מחזיקות ביד סידור ושרות "מן המצר קראתי קה".

גזירות על לימוד התורה

הילדות מתחבאות מאחורי הכסאות, מכוסות במערה, כל ילדה מחזיקה "ספר המסורת" (או ספר אחר עם אותיות), וכל הילדות שרות:

(במנגינת שיר האותיות)

2X { א,ב,ג,ד,ה,ו,ז,ח,ט,י...
פה במערה לומדים תורה
ולאנטיכוס לא נשמע

אחר כך שרים "מה אהבתי תורתך"...

רבים ביד מעטים

(במנגינת "אין עוד מלבדו")

במערה התחבאו היהודים
לא שמעו ליוונים
ונס גדול ד' עשה
נצחו המעטים את הרבים.

